

Sisukord

Saateks	2
Hea lugeja	2
Sihtasutuse ülesanded	3
Üksuste tegevused	3
Loodud õppe- ja infomaterjalid	9
Koolituste ja ürituste kalender	10
Uuringud	15
Haldusinfo	19
Integratsiooni sihtasutuse nõukogu 2006	20
Integratsiooni sihtasutuse nõukogu 2007	21
Töötajad	22

Saateks

Kehtiv programm „Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000–2007” lõpeb 2007. aastaga. 2006. aastal algas uue riikliku integratsioonistrateegia (aastaks 2008–2013) väljatöötamine. Integratsiooni Sihtasutuse aastatepikkune kogemus senise programmi elluviimisel ning koostöö riigi- ja omavalitsusasutuste, rahvusvaheliste organisatsioonide, kodanikuühenduste, teadusasutuste ning meediaorganisatsioonidega nii Eestis kui ka väljaspool on hea alus uue asjatundliku strateegia koostamiseks.

Eesmärk on jätkuvalt toetada lõimumist ühiskonnas, et tugevneks demokraatlik rahvusriik, kus kõigil selle liikmel on võrdsed võimalused ühiskonna elus osaleda.

Integratsiooni Sihtasutus on aastate jooksul kujunenud sujuvalt ja selgelt toimivaks institutsiooniks Eestis. Siin genereeritakse

uusi ideid ning viiakse ellu silmapaistvalt mahukaid projekte integratsiooni arendamiseks ja toetamiseks. Sellisena on sihtasutuse pädevus kasulik kõigile riigiasutustele, kelle valdkonda kuulub integratsioonitegevuste väljatöötamine ja rakendamine.

Uue valdkondliku arengukava puhul pean oluliseks veelgi süvendada riigiasutuste ja sihtasutuse koostööd, et rakendada sihtasutuse aastatepikkusi häid kogemusi ning muuta need osaks riigi järjepidevast tegevusest.

Urve Palo
Rahvastikuminister
Riikliku programmi „Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000–2007” juhtkomitee ja Integratsiooni Sihtasutuse nõukogu esimees
Oktoober 2007

Hea lugeja

Käesolev aastaraamat võtab kokku olulisima, mida sihtasutus on Eesti ühiskonna integratsiooni toetamiseks 2006. aastal teinud. 2006. aasta põhilised märksõnad olid osaline eestikeelne aineõpe, naturalisatsiooniprotsess, keeleõpe ning muukeelsete töötute ümberõpe. On hea meel, et sihtasutus sai kõigile nendele esmatähtsatele suundadele toeks olla, tehes selleks aktiivset koostööd nii ministriumide, riigiasutuste, koolide, kohalike omavalitsuste, kodanikuühenduste kui ka paljude teiste partneritega.

2007/2008. õppeaastast algab üleminek osalisele eestikeelsele aineõppele ning sel eesmärgil käivitas sihtasutus 2006. aastal koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning kõrgkoolidega eesti kirjanduse, ühiskonnaõpetuse, geograafia- ja muusikaõpetajate laiaulatuslikud täienduskoolitused kokku kuni 240-le aineõpetajale.

Määratlemata kodakondsusega isikute arv väheneb Eestis kiiresti ning selle tempo hoidmiseks korraldas sihtasutus 2006. aastal lisaks eesti keele kursustele eraldi Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse eksami ettevalmistuskursused. 2006. aasta lõpuks oli kursuse läbinud ligi 2000 inimest.

Eesti keele oskus on üks ühiskonnaelus osalemise eeltingimus. Sihtasutus pööras ka 2006. aastal jätkuvalt suurt tähelepanu nii avaliku sektori töötajate keeleoskuse parandamisele kui ka muukeelsete töötute tööturule suunamisele. Selle tulemusena läbis 135 politseiniku ja päästjat eesti keele kursuse ning keelepraktikal osales kokku 47 töötajat. Ettevalmistusi tehti 200 noore töötute eesti

keele ning erialase ümber- ja täiendusõppe korraldamiseks, mis toimub 2007. aastal.

Loomulikult ei saa unustada töö alustamist uue integratsiooni-strateegia ettevalmistamisega aastaks 2008–2013, millesse ka sihtasutus 2006. aastal aktiivselt oma panuse andis. Aastast 2000 tehtud integratsiooni monitooringud ja rahvussuhteid mõjutavad sündmused on näidanud jätkuvat vajadust tegelda Eesti ühiskonnas integratsiooniprobleemidega. Meie ülesanded on lähiaastail luua ühine riigiidentiteet, suurendada vastastikust sallivust ning edendada ühist teadvust.

Täname kõiki oma koostööpartnereid ja sõpru tehtud töö eest ning jätkame seda üheskoos ka järgmistel aastatel!

Tanel Mätlik
Integratsiooni Sihtasutuse juhataja

Sihtasutuse ülesanded

I. Alamprogramm „Haridus“

Alamprogrammi „Haridus“ tegevuste kavandamise aluseks on kaks põhieesmärki:

- a) põhikooli lõpetanu on ühiskonnapädev ja valdab eesti keelt kesktasemel;
- b) keskhariduse omandanud noored valdavad eesti keelt olme- ja töösuhtluseks vajalikul määral ning suudavad õppida eesti keeles.

II. Alamprogramm „Etniliste vähemuste haridus ja kultuur“

Eesti on mitmekultuuriline maa, kus elab rohkem kui 100 rahvuse esindajaid. Alamprogrammi sihtrühmad on nii põlised rahvusvähemused kui ka alles 20. sajandi teisel poolel ja 21. sajandil Eestisse rännanud etnilised vähemused. Tegevuste eesmärk on võimaldada etnilistel vähemustel säilitada ja edendada oma kultuuri, saada emakeeleõpet ning vabaharidust oma emakeeles.

III. Alamprogramm „Täiskasvanute eesti keele õpe“

Alamprogrammi eesmärk on luua täiskasvanutele, kes ei ole enam hõlmatud üld- ega kõrgharidusega, võimalused parandada eesti keele oskust ja suurendada sotsiokultuurilist pädevust.

IV. Alamprogramm „Ühiskonnapädevus“

Ühiskonnapädevus tähendab isiku võimet toimida adekvaatselt kõigil ühiskonnaelu tasanditel. Selle kujunemise võti on inimeste võime organiseeruda ühishuvide alusel (kolmanda sektori valdkond), objektiivse info kättesaadavus ja hoiakute muutumine ühiskonnas (meedia ning avaliku arvamuse valdkond).

Tulemuslikus integratsioonis on keskne koht poliitiliste hoiakute vastastikusel avatumaks ja tolerantsemaks muutumisel.

Alamprogrammi ülesanded on:

- 1) teadvustada mitte-eestlaste potentsiaali ning teadlikult kaasata neid otsustamisse ja arendusprogrammidesse;
- 2) rakendada Eesti mitmekultuurilise ühiskonna kontseptsiooni ning tutvustada Eestis elavate etniliste vähemuste kultuure avalikkusele.

Üksuste tegevused

Sihtasutuse 2006. aasta tööd iseloomustab suure tähelepanu pööramine uute integratsioonitegevuste arendamisele ja seniste tulemuslike projektide-programmide laiendamisele. 2006. aastal esitas sihtasutus erinevatele taotlusvoorudele kokku 11 projekti kogumahus 76 miljonit krooni, et taotleda kaasfinantseerimist Euroopa Liidu programmidest. Ettevalmistatud projektid vastavad nii riikliku programmi „Integratsioon Eesti ühiskonnas 2000–2007“ eesmärkidele kui ka erinevate riigisiseste ja rahvusvaheliste hindamiste aruannetes esile toodud kitsaskohadele programmi senises elluviimises.

Riikliku integratsioonipoliitika planeerimises osales sihtasutus aktiivselt rahvastikuminiistri moodustatud ekspertkomisjoni ja töörühma töös, valmistades ette uut riiklikku integratsiooniprogrammi aastaks 2008–2013. Selle tulemusena valmis 2006. aasta detsembriks programmi strateegiaosa, mis 2007. aasta alguses esitatakse avalikuks aruteluks enne kinnitamist Vabariigi Valitsuses.

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade Integratsiooni Sihtasutuse 2006. aasta tegevustest ning peamistest tulemustest erinevate üksuste ja

projektide kaupa.

TUGI- JA PROJEKTIÜKSUS

Tugi- ja projektiüksus koordineerivad riiklikus integratsiooniprogrammis ette nähtud tegevuste elluviimiseks Siseministeeriumi (SM), Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) ning Riigikantseleiga sõlmitud eraldise kasutamise lepinguid.

2006. aastal korraldatud tegevuste peamised tulemused

1. Avatud (üld)konkursi raames toetati 27 projekti eri tegevusvaldkondadest. Eesmärk on toetada eelkõige uudseid ideid ja kodanikualgatust, mis riikliku programmi koostamise ajal ei olnud veel välja kujunenud või ei olnud oma osakaalult piisavalt suured, et neid eraldi edendatava tegevusena programmis kirjeldada.

2. Rahvuskultuuriseltside konkursi kahe projektide esitamise voo- ruga toetati 39 projekti, millega korraldatakse seltside kultuuriüritusi. Konkursi eesmärgid on laiendada Eestis elavate etniliste vähemuste

Üksuste tegevused

keele- ja kultuurieripära säilitamise võimalusi, suurendada Eesti ühiskonna teadlikkust kultuurierinevustest ning arendada integratsioonikoostööd kolmanda sektori ja riigi institutsioonide vahel.

3. Projektikonkursi „Vabaduse teekond“ otsene eesmärk on tutvustada eesti ja vene õppekeele koolide õpilastele ning noorsoo-organisatsioonide liikmetele Vabadussõja ajalugu, Eesti riigi sünnilugu ning iseseisvuse taastamise järgset arengut ja nendega seotud paiku ning kasvatada selle kaudu Eestis elavates eri rahvustest noortes patriotismi ja lojaalsust. Toetatud projektide raames käis vabadusvõitlusega seotud paikades ekskursioonil üle 920 noore eesti ja vene õppekeele koolidest ja noorsoo-organisatsioonidest. Ekskursioon aitab kinnistada ajalootundides õpitut, avardab teadmisi ning muudab Eesti riikluse sünni õpilastele arusaadavamaks.

4. Keelelaagrite ja pereõppe ning kooliväliste keeleõppeprojektide konkursside erinevatel voorudel toetati 40 projekti, kus osales üle 1600 eesti- ja muukeelse noore. Keelelaager koondab mitte-eestlastest ning eestlastest noored tegevustesse, mille eesmärgid on tasandada keele- ja kultuuribarjääre, arendada suhtlusoskust, motiveerida eesti keelt õppima ning äratada selle vastu huvi. Pereõppeprojekti saavad teismelised mitte-eestlased viibida keskmiselt ühe nädala kuni kaks kuud eesti perekonnas ning aktiivselt osaleda perekonna elus. Projektide elluviimise ja tulemuste hindamiseks tehti monitooringud kõikides laagriprojektides ning enamikus pereõpet korraldavates peredes.

5. Kaks laagrivahetust korraldati 53 eesti päritolu lapsele endise Nõukogude Liidu aladelt. Laagrite eesmärk on igakülgset toetada rahvuslikku ühtekuuluvustunnet ning eestlust kui keelelist ja kultuurilist identiteeti. Projektis osalesid lapsed ja noored Lätist, Leedust, Valgevenest, Ukrainast, Venemaalt (Peterburist, Moskva, Ülem-Suetukist, Krasnojarskist) ning Abhaasiast. Mõlemas laagris viibisid ka kohalikest eestlastest tuginoored. Kümne laagripäeva jooksul korraldati mitu ekskursiooni mööda Eestit, kuulati kontserte, matkati ning osaleti eestlaste tänapäeva elu tutvustavates üritustes.

6. Projektitaotlejatele korraldatud konkursside infopäeval osales üle 70 inimese.

7. Vene- ja kakskeelsete telesaadete konkursi eesmärgid on tõhustada televisiooni rolli integratsioonialases kommunikatsioonis, muuta venekeelse elanikkonna seniseid vaatajaharjumusi ning suurendada Eestis loodud televisioonisaadete mitte-eestlastest vaatajaskonda. 2006. aastal oli ETV eetris AA Visiooni toodetud telesari „Kes teab?“, mis on võistlusmäng noortele nii eesti kui ka vene õppekeele koolidest.

8. Tallinna muukeelsete koolide ja lasteaedade haridustöötajatele korraldati eesti keele kursused, et tõsta haridustöötajate eesti keele taset ning selle kaudu suurendada nende konkurentsivõimet tööturul.

9. Muukeelsete koolide ja lasteaedade 320-le haridustöötajale korraldati 60-tunnised eesti keele kursused, mille lõpetas edukalt 286 osalejat.

10. Igal aastal väljaantavate arendusstipendiumide eesmärk on motiveerida uute integratsiooniprojektide väljatöötamist. 2005. aasta edukate integratsiooniprojektide eest eraldati stipendiumid Tartumaa Vanausuliste Kultuuri- ja Arendusühingule, Pärnu Vene Gümnaasiumile ning keelelaagrite korraldajale Carolin Kadajale.

2006. aastal alustas sihtasutus koostöös Riigikantseleiga tegevustoetuste väljaandmist rahvusvahemuste kultuuriseltsidele ja kunstikollektiividele. Konkursi alusel sõlmis Riigikantselei 212 eraldise kasutamise lepingut. Sihtasutus toetas tehniliselt konkursi korraldamist, lepingute sõlmimist ja järelevalvet.

HARIDUSPROGRAMMIDE KESKUS

Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Integratsiooni Sihtasutuse vahel sõlmitud koostöökokkuleppe raames korraldas sihtasutuse Haridusprogrammide Keskus (HPK) 2006. aastal 3 hanget ning 10 projektikonkursi, mille raames toetati 92 projekti.

Haridusprogrammide Keskuse tegevuse tulemused

1. **Alushariduse valdkonnas** toetati koolieelses vanuses lastele eesti keele kui teise keele õpetamist:

1) valmis jätku-uuring „Eesti keele kui teise keele õpetamine lasteaias“;

2) Tallinna Tähekeste lasteaias avati 2006. aasta septembris lasteaedade eesti keele kui teise keele õpetajate metoodikakeskus. HPK abiga on keskus varustatud vajalike õppematerjalide ja -vahenditega. HPK toetas ka infopäevade, koolituste ja töötubade korraldamist;

3) projektikonkursi raames toetati 8 projekti. Konkursi eesmärk on toetada muukeelsete laste eesti keele õpet koolieelses lasteasutustes. 2006/2007. õppeaastal toetatakse kohalike omavalitsuste ja koolieelsete lasteasutuste õppetegevuste korraldamist, õppematerjalide ja -vahendite soetamist, õpetajate töötasu ja täienduskoolitust;

4) toetati õpetajate ja lasteaiajuhatajate täienduskoolitust, sh suvekooli korraldamist (erinevatel koolitustel osales 400 inimest), ning õppematerjalide koostamist ja trükkimist (5 õppematerjali).

2. Üldhariduse valdkonnas:

1) toetati Eesti Keele kui Teise Keele Õpetajate Liidu (EKTKÕL) tegevust. EKTKÕL tegevust toetab HPK alates 2001. aastast. Piirkondlikud keskused tegutsevad iseseisvate koolituskeskustena nii Tallinnas, Tartus kui ka Kohtla-Järvel, pakkudes **eesti keele kui teise keele õpetajatele erialast täienduskoolitust** ja nõustades neid metoodika vallas. Keskused toetavad ka ainesektsioonide tööd, et aidata kaasa ainepädevuse suurendamisele. Täpsem info keskuse tegevuste kohta on koduleheküljel www.eestikeelteisekeelena.ee;

2) tehti küsitlus „Eesti keele kui teise keele õpetamine koolis“;

3) koolitati eesti keele kui teise keele õpetajaid (aineoskused) ning

Üksuste tegevused

arendati eesti ja vene õppekeele koolide õppekava-arendustööd (erinevatel koolitustel osales 380 õpetajat);

4) toetati internetipõhise keeleõppekeskkonna eFant.ee toimimist;

5) projektikonkursi raames toetati 4 eesti- ja vene õppekeele kooli õpilaste/õpetajatele **meediakoolitust**. Toetuse saanud koolid peavad kaasa aitama õpetajate ja/või õpilaste meediapädevuse kujundamisele; andma teadmisi sellest, kuidas saab meedia abil kujundada kooli imago; millised on kooli ja õpetaja võimalused meediaga suhtlemisel; andma õpetajatele ja/või õpilastele teadmisi meediaeetikast ning selle reeglitest; õpetama õpetajaid kasutama mitmekesiseid meetodeid ning orienteeruma meedias;

6) toetati kogumiku „Õpitulemuste kontroll ja hindamine koolis“ tõlkimist vene keelde;

7) pakuti täienduskoolitust nii eesti kui ka vene õppekeele koolide kakskeelse üldhariduskooli huvijuhtidele erinevate rahvuste eripära arvestamiseks koolis (33 osalejat läbis õppe 160 tunni ulatuses);

8) **kodanikuhariduse** valdkonnas korraldati neljas Internetipõhine kodanikupäeva viktoriin (kodulehekülge külastati üle 6000 korra). Viktoriin oli mõeldud eesti ja vene õppekeele üldhariduskoolide 7.–12. klassi ning üldkeskharidust andvate kutsekoolide õpilastele. Selle eesmärk oli süvendada noorte teadmisi Eesti Vabariigi põhiseaduslikest institutsioonidest, inim- ja kodanikuõigustest, vabadustest ja kohustustest ning Euroopa Liiduga seonduvast;

9) projektikonkursi raames toetati 12 kooli taotlust. Konkursi eesmärk on toetada eesti ja vene õppekeele koolide õpilaste ühistegevust, et avardada õpilaste teadmisi Eesti ühiskonnast, väärtustada Eesti kodakondsust ja kodanikuks olemist, kinnistada kodanikupäeva ja Eesti Vabariigi aastapäeva traditsioone ning arendada sallivust mitmekultuurilises kollektiivis;

10) valmis IEA CivEduEst uuring noorte kodanikukultuurist;

11) toetati ühiskonnaõpetuse õppematerjali „Inimene ja ühiskond“ tõlkimist vene keelde;

12) toetati **uusimmigrantide lapsi** õpetavate eesti õppekeele üldhariduskoolide eesti keele kui emakeele õpetajate täienduskoolitust, sh õppereisi Soome;

13) kahe projektikonkursi raames toetati uusimmigrantide perekondadest pärit laste kohanemist Eesti haridusasutustes. 16 toetatud projekti aitasid kaasa uusimmigrandi kohanemisele eestikeelses õpi- ja kasvukeskkonnas, parandasid uusimmigrantide eesti keele oskust ning hõlbustasid aineõpetuse omandamist eesti keeles;

14) ilmus infovoldik „Õpin Eesti koolis“ (tiraaž 1000 eesti-, 2000 vene- ja 3000 ingliskeelset eksemplari).

3. Valmistati ette eestikeelsele õppele üleminekut:

1) korraldati koolitust 131-le muukeelse kooli juhile ja õpetajale ning haridusametnikule;

2) toetati 19 projekti konkursil „Muukeelne õpilane eestikeelses koolis“. Konkursi eesmärk on toetada üldhariduskoolide ja kohalike omavalitsuste projekte, mis aitavad kaasa muukeelse õpilase kohanemisele eesti õppekeele koolis ning toetavad vene õppekeele koolis eesti kirjanduse, ühiskonnaõpetuse, muusika- ja kunstiajaloo, geograafia, Eesti ajaloo ja/või eesti keeles õpetatavate valikainete õpetamist eesti keeles.

4. Rahvuskultuuriseltside pühapäevakoolid:

1) rahvusvähemuste pühapäevakoolide õpetajatele korraldati metoodika täienduskoolitust (3 seminari, kokku 55 õpetajat);

2) rahvusvähemuste pühapäevakoolide ja rahvuskultuuriseltside emakeele õppe toetamiseks korraldati kaks projektikonkursi, mille eesmärgid on teadvustada Eesti mitmekultuurilisust ja erinevate rahvuskultuuride eripära, säilitada rahvusvähemuste laste identiteeti ning arendada rahvuskultuuriseltside pühapäevakoolide koostööd. Samuti toetati emakeelse õppevara ja kirjanduse soetamist, emakeele ja kultuuriloo õpetamist ning lastele ürituste korraldamist. Konkurside raames rahastati 13 pühapäevakooli tegevust;

3) anti välja rahvuskultuurilist identiteeti toetavaid materjale: trükis „Rahvused Eestis. Kasahhid“ ja lühifilmisari „Etnomosaiik II“;

4) toetati mustlaste päevakeskuste loomist Valgasse ja Tartusse, kuna seni ei ole õnnestunud toetada mustlaste omakultuuri arengut rahvusvähemuste pühapäevakoolide ja kultuuriseltside kaudu. Valgas nõustatakse mustlasi ja nende pereliikmeid Valga Aktiviseerimiskeskuses ja Valga Linnavalituses. Väga hea koostöö on ka Valga Tööhõiveametiga. Peamiselt vajatakse nõustamist sotsiaalabi ja hariduse valdkonnas.

5. Noorsootöö:

1) projektikonkursi raames toetati eesti- ja muukeelsete noorte ühistegevusi: seikluskoolitust, suviseid loovuspäevi, noorte hip-hop-päevi, võitluskunsti päeva, meeskonnatöö koolitust, draamaõpetust, väitlusringi, esmaabikoolitust, sh tuleohutuse ja veematka ABC, konkursi teemal ”Eesti teadus: kas avar perspektiiv noortele?” jne. Kokku osales erinevatel üritustel üle 1000 noore;

2) valmisid 2005. aastal tellitud uuringute „Avatud noortekeskuste olukorra kaardistamine” ja „Alaealiste asjade komisjoni hetkeolukorra kaardistamine” aruanded;

3) koostöös projektiüksusega korraldati koolivälise keeleõppe projektikonkurs. Toetus eraldati 10 projektile.

KEELEKÜMBLUSKESKUS

Keelekümbusprogramm on viie tegutsemisaasta jooksul arenenud tugevaks ja heade tulemustega programmiks, mis toimib sihtasutuse ning Haridus- ja Teadusministeeriumi vahel sõlmitud koostöökokkuleppe raames.

Keelekümbuskeskuse peamised ülesanded on tagada liitunud institutsioonidele keelekümbusprogrammi arendamise vaatevinklist oluline koolitus, nõustamine ja õppevara; levitada keelekümbusprogrammi kohta infot ning koordineerida keelekümbuslaseid teadusuuringuid HTMi eraldatud eelarve piires.

2006. aasta lõpuks on programmiga liitunud 20 hilise keelekümbuse ning 12 varase keelekümbuse kooli ja 22 lasteaeda. Kümbusõppes osaleb üle 3200 lapse.

2006. aastal oli üks programmi arendamise eesmärke toetada koolide ja lasteaedade iseseisvumist. Seni on Keelekümbuskeskus mänginud juhtivat rolli programmi metoodilises arendamises nii

Üksuste tegevused

koolitamise kui ka nõustamise valdkonnas. 2006. aastal korraldatud koolitused ja konverents andsid lasteaedadele ning koolidele infot ja tuge, kuidas teha sisekoolitusi ning arendada programmi asutuses. Aasta jooksul valmistati Keelekümbluskeskuse tellimisel ette ka õpetajaid-koolitajad, kes oleksid oma asutuses sisekoolitussüsteemi arendamise ja keelekümblusmetoodika õpetamise alustalad.

2006. aastal täienes keelekümblustöölehtede arv. Koolide ja lasteaedade tagasiside alusel on määratud õppevara vajadus ja arendussuunad. Hiliskeelekümblusprogrammi jaoks on II ja III kooliastme töölehed koostatud. Jätkub nende toimetamine ning kujundamine. Koolide tagasiside ja retsensioonide põhjal on alustatud töölehtede uuendamist. Varase keelekümbluse II kooliastme töölehtede koostamist alustatakse 2007. aastal. 2006. aastal hakati ette valmistama keelekümblusspetsiifilist eesti keele õpet toetavate töölehtede koostamise meeskonda.

Teave keelekümblusprogrammi ja selle põhimõtete kohta on ühiskonnas levinud. Üha enam kutsutakse keelekümblusprogrammi inimesi esinema seminaridele ja konverentsidele väljaspool programmi. Keelekümbluskeskuse väljaantud õpikuid ja töölehti kasutatakse paljudes koolides väljaspool programmi (sh uusimmigrantide õppes ja nii eesti kui ka vene õppekeelega koolide tavaklassides).

Varase keelekümbluse vanimad õpilased lõpetavad 2006/2007. õppeaastal 7. klassi, hilise keelekümbluse õpilased 9. klassi. Seega on üks praeguseks programmiga liitunud koolide põhiküsimusi arendada keelekümblusprogrammi gümnaasiumiastmes. 2007. aastal on selle protsessi täpsustamine ja arendamine üks programmi arengu põhisuundi. Tuleb arendada ka varase keelekümbluse õppekava, lähtudes üha suurema arvu keelekümbluslasteaiaste jõudmisest kooli. Seetõttu valdavad esimesse keelekümblusklassi astujad eesti keelt märksa paremini kui programmi algusaastatel programmiga liitunud õpilased.

Alates 2005. aastast on Eestis aktiivselt tegutsenud Keelekümblusprogrammi Lapsevanemate Liit, kelle roll on toetada keelekümblusprogrammi, jagades avalikkusele infot programmi kohta, koolitades lapsevanemaid, motiveerides programmiga seotud haridusnimesi ja õpilasi ning edastades Keelekümbluskeskusele ja HTMile oma arusaamu ning ettepanekuid programmi arengusuundade kohta.

2006. aastal on keelekümblusprogrammi esile toodud Eesti muukeelse hariduse ühe edunäitena mitmel rahvusvahelisel konverentsil, sh Euroopa Nõukogu ja Euroopa Komisjoni korraldatud konverentsidel. Keelekümbluskeskust on külastanud Walesi, Venemaa, Kanada, Gruusia ja Ukraina kõrged haridusametnikud, diplomaadid ning ajakirjanikud. 2006. aastal on kaalutud programmi kogemuste edastamist Gruusiasse ja Ukrainasse.

Keelekümblusprogrammi juhtimine ja arendamine **Keelekümbluskeskus – 1 370 643.22 kr**

2006. aastal suurenes keelekümblusprogrammi õpilaste arv 653

õpilase võrra, olles nüüd 3225. Programmiga liitus 4 haridusasutust. Programmiga liitunud haridusasutused paiknevad 12 kohaliku omavalitsuse territooriumil. Programmi arendamisse kaasatakse ka omavalitsuste ja maakondade haridusametnikke, et tagada programmi kooskõla kohalike ja riiklike hariduse arengukavadega.

Programmi juhib Keelekümbluskeskus, mille töötajad on vähemalt kord aastas käinud kõigis liitunud haridusasutustes ning kohtunud asutuste juhtide ja töötajatega, et saada tagasisidet programmi edusammudest ning probleemidest.

Meetodi tutvustus ja reklaam **Keelekümbluskeskus – 413 932.15 kr**

Keelekümblusprogrammi põhimõtteid on tutvustatud nii Eestis kui ka väljaspool Eestit riigisisestel ning rahvusvahelistel konverentsidel. Kokku on esinetud 11 seminaril ja 8 konverentsil, millest 5 on olnud rahvusvahelised.

Eesti ajalehtedes on ilmunud 25 artiklit, mis kajastavad keelekümblusprogrammi; raadios on olnud 7 programmi tutvustavat saadet või uudiste lõiku; programmist on räägitud üleriigiliste telekanalite uudistesaadetes 5 korral. Intervjuu Keelekümbluskeskuse juhiga oli üks osa Läti riikliku telekanali kakskeelses saates ning Orient TV kakskeelset haridust tutvustavas saates.

Keelekümblusprogrammi rakendamise teavet ja kogemusi on Keelekümbluskeskuses käinud hankimas Walesi, Gruusia, Ukraina, USA, Kanada ja Venemaa esindajad.

Liitunud haridusasutuste nõustamine **Keelekümbluskeskus – 591 854.75 kr**

2006. aastal oli üks programmi suurimaid arengusamme nõustamissüsteemi loomine. Eelmistel aastatel on õpetajaid meetodiliselt nõustanud Keelekümbluskeskuse töötajad. 2006. aastal loodi Keelekümbluskeskuse ja selle partnerite koostööna nõustamissüsteemi kontseptsioon. Alates 2008. aastast hakkavad kümblusõpetajate hulgast valitud ja koolitatud nõustajad käima regulaarselt lasteaedades ning koolides, et pakkuda õpetajatele meetodilist tuge. 2006. aastal valiti välja nõustajakandidaadid ning korraldati nende esialgne õpe, koostati nõustamissüsteemi alusdokumendid ja informeeriti liitunud haridusasutusi nõustamissüsteemist. Nõustamissüsteemi kontseptsioon on heaks kiidetud Keelekümbluskeskuse juhtkomitee 14. detsembri koosolekul.

On alustatud 60 nõustaja koolitamist, mida juhib 3 piirkondlikku koordineerijat.

Liitunud haridusasutuste koolitamine **Keelekümbluskeskus – 973 900.61 kr**

Keelekümblusprogrammi koolitustel on 2006. aastal osalenud 355 inimest kokku 134 tunni ulatuses. Koolitustest on osa võtnud ka programmi arendamises rolli mängivate partnerorganisatsioonide (HTM, REKK, KOVID, Lapsevanemate Liit jt) haridusametnikud.

Üksuste tegevused

Keelekümblusprogrammiga liitunud haridusasutuste koolitajatele on korraldatud üleprogrammilised baaskoolitused „Kaasaegsed täiskasvanukoolituse alused” ning „Kaasaegsed täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid”.

Programmi asutuste 10 õppealajuhatajat-koordineerijat on läbinud toetava vahetu tagasiside koolituse „5 minuti vaatluse meetod”.

Programmi asutuste 16 keelekümbuskooli direktorit ja lasteaia juhatajat on läbinud „Ajajuhtimise” koolituse ning 27 keelekümblusprogrammiga liitunud haridusasutuste juhti on osalenud koolitusel „Keelekümblusprogrammi juhtimine: keelekümbuluse käsiraamat”.

Keelekümblusmetoodikat on õpetajatele kõigi kolme programmi piires tutvustatud ligi 100 tunni ulatuses.

On koostatud koolitusplaani järgmiseks 3 aastaks ning koolituskava 2007. aastaks. On tagatud keelekümblusprogrammi jätkusuutlikkus metoodika arendamisel, rakendamisel ning levitamisel.

Õppevara arendus

Keelekümbluskeskus – 655 416.70 kr

Õppevara uuendades järgitakse riiklikku õppekava ning lähtutakse keelekümblusmetoodika põhimõtetest, programmi rakendajate (Keelekümbluskeskuse ekspertide ja keelekümblusõpetajate) kogemustest ja välisretsensientide ettepanekutest.

On uuendatud varase keelekümbuluse 3. klassi õpikud – uuendatud variandid lähevad trükki 2007. aastal.

On koostatud 405 töölehte varase ja hilise keelekümblusprogrammi õpilastele ning toimetatud 763 töölehte. On alustatud eesti keele töölehtede koostamist varase ja hilise keelekümbuluse II ja III kooliastmele.

Lasteaedade õppevara analüüs näitas, et oluline on suurendada programmile suunatud lugemisraamatute arvu. Seetõttu on töölehtede asemel koostatud 2 raamatut lugemaõppimise sarjast ning raamat „Joonista ja jutusta”. Raamatud on jaotatud programmiga liitunud haridusasutustele tasuta.

STRUKTUURIFONDIDE ADMINISTRATIIVÜKSUS

2006. aastal jätkas tööd neli Euroopa Liidu tõukefondide projekti.

Projekti „Eesti-sisesed tööjõulähetused keelepraktika eesmärgil” eesmärgid on tagada avalikus sektoris töötavatele muukeelsetele pääste- ja politseiametnikele tööks vajalik ning seadusega nõutud riigikeele oskus ning igapäevast ja tööalast suhtlemist ja täiendus- ja teenistusnõuete täitmist võimaldav eesti keele oskus; suurendada parema keeleoskuse kaudu politsei- ja päästetähtnike kindlustunnet tööturul.

Muukeelsetele päästjatele ja politseitöötajatele Tallinnast/

Harjumaalt ja Ida-Virumaalt toimusid 2006. aastal 120-tunnised eesti keele kursused ning algas keelepraktika eestikeelsetes piirkondades. Keelekursuste esimeses etapis osales 2006. aastal Tallinnas (koolitaja oli MTÜ Eesti Keele Suhtlemiskool) kokku 67 ning Ida-Virumaal (koolitaja oli AS Keskk-Eesti Arenduskeskus) 68 politseiniku ja päästjat. Keelekursuste teine etapp algas 2006. aasta septembris. Tallinnas alustas tööd kaks politseinike ja päästetöötajate keeleõpperühma, Ida-Virumaal 4 õppegruppi: kaks politseinike rühma (Narvas ja Jõhvis) ning kaks päästjate rühma (Narvas ja Kohtla-Järvel).

Keelepraktikal (30 päeva) käis 2006. aasta juuni algusest novembri lõpuni kokku 47 inimest: Põltsamaal, Väike-Maarjas, Kundas, Võsul, Tartus, Põlvas, Võrus ja Valgas kokku 23 Ida-Virumaa päästetöötajat ning Paides, Tartus, Pärnus ja Haapsalus 22 Tallinna/Ida-Virumaa politseiniku. Ida Politseiprefektuuris viibis lähetuses 2 eestikeelset politseiteenistajat Lõuna ja Lääne Politseiprefektuurist.

Tööjõulähetustele eelnes kuus 4 akadeemilise tunni pikkust koolitust Tartus, Jõhvis, Narvas, Tallinnas ja Rakveres, kus politseinikele ja päästjatele tutvustati lähetuse eesmärgi ja korraldust, jaotati juhendmaterjalid ning töölehtede näidised. Paides ja Raplas toimusid politseinike teabepäevad, kus projekti meeskond tutvustas tööjõulähetustes osalemise võimalusi eestikeelsetele politseinikele ja tugiisikutele.

Teise projekti „Eestikeelse õppe ja õppevara arendamine muukeelsetes kutsekoolides” raames saavad muukeelsetes kutsekoolid terve komplekti uusi õppevahendeid. Kooliraamatukogusid täiendatakse nii eesti keele õppeks kui ka eestikeelseks erialaõppeks vajaliku õppekirjandusega. Vene õpetajatele ja administratsioonile korraldatakse eesti keele kursusi koos võimalusega praktiseerida eestikeelses töökeskkonnas. Eesti keele kui teise keele õpetajatele pakutakse täienduskoolitust erialakeele õpetamisest, koolitusmaterjalide põhjal luuakse eesti erialakeele õpetamise metoodika käsiraamat. Lisaks koostatakse eestikeelse erialaõpetuse korraldamise käsiraamat kutseainete õpetajatele. Õpetajad läbivad õppematerjalide loomise alase arvutikoolituse, mis võimaldab õppetööd muuta tulemuslikumaks ja mitmekesisemaks.

2006. aastal viidi lõpule rühmatöömeetodite koolitus kutsekoolide 70-le rühmajuhile ja klassijuhatajale. Kutsekoolide raamatukogusid täiendati 3905 eesti keele õpet toetava raamatu jm materjaliga. Kirjastuses llo on valminud “Eesti keele õppekomplekti” käsikiri ja audiomaterjal ning on alustatud ettevalmistusi katsetamiseks, sealhulgas on instrueeritud katsetajaid.

60 õpetajale korraldati õppematerjalide koostamise alane arvutikoolitus. Tallinna Ülikool korraldab 160-tunnise täienduskoolituse 28-le eesti keele kui teise keele õpetajale Tallinnas ja Ida-Virumaal. Algasid 240-tunnised eesti keele kursused õpetajatele ja juhtkondadele, Tallinnas korraldas Multilingua Keelekeskus 2006. aastal 120 tundi ning Ida-Virumaal EELK VP Ontika Koolituskeskus

Üksuste tegevused

130 tundi koolitusest. Jätkus eestikeelse erialaõpetuse korraldamise käsiraamatu koostamine koostöös Tartu Ülikooliga, mille raames peeti 4 koostööseminari kutsekoolide esindajatele. Tallinna Ülikooli meeskond alustas käsiraamatu „Kuidas õpetada erialakeelt“ koostamist.

2006. aastal käivitus Euroopa Liidu tõukefondide meetme 1.1 projekt „**Õpetajate konkurentsivõime tõstmine muukeelses koolis**“, mille eesmärk on valmistada muukeelsed koolid ette 2007. aastal toimuvaks astmeliseks üleminekuks osalisele eestikeelsele aineõppele. Projekti tegevused näevad selleks ette eesti keeles aineid õpetama hakkavate õpetajate täiendusõpet kolmes ülikoolis. Koolitust saavad kirjanduse, ühiskonnaõpetuse, geograafia- ja muusikaõpetajad – kokku kuni 240 õpetajat. Samuti nõustatakse ja teavitatakse koolide juhtkondi, õpetajaid ja lapsevanemaid kakskeelse õppega seonduvatest küsimustest. Koolidele koostatakse üleminekut hõlbustavad metoodilised materjalid.

2006. aasta sügisel algas õpetajakoolitus ülikoolides (Tartu Ülikooli Narva Kolledžis, Tallinna Ülikoolis, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias) eesti kirjanduse, geograafia, muusika ja 240-le ühiskonnaõpetuse õpetajatele. Korraldati riigihange ja alustati teabeürituste sarja ning hakati koostama teabematerjale (voldikuid, ajalehe vahelehti) muukeelsete koolide teavitamiseks. Samuti alustati ettevalmistusi metoodiliste materjalide väljaandmiseks kakskeelse õppe toetamiseks. Projekt tegutseb tihedas koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskusega.

Infovajaduse väljaselgitamiseks korraldas Hill&Knowlton Eesti AS 2006. aasta septembris-oktoobris süvainterviivid ja grupivestlused seitsmes Tallinna, Harjumaa ja Ida-Virumaa vene õppekeele gümnaasiumis. Valimisse kuulusid kõigi oluliste ülemineku siht-rühmade esindajad: õpilased, vanemad, aineõpetajad ja koolijuhid. Tehtud uuringu põhitulemus on, et need õpilased, vanemad ja pedagoogid, kellel on varem olnud eestikeelse aineõppe kogemusi, suhtuvad üleminekusse märksa rahulikumalt ja positiivsemalt kui need, kellel vastav praktika ja info puuduvad. Peagu kõik küsitatud rõhutasid lisainfo saamise vajadust. Kõigi siht-rühmade esindajad olid mingil määral üleminekust teadlikud, kuid see teadlikkus on liiga üldine ega saa seetõttu olla kavandatud muudatuste vastuvõtmise aluseks.

2006. aasta sügisel algas projekt „**Muukeelsete noorte töötusriiski vähendamine Ida-Virumaal, Tallinnas ja Harjumaa eesti keele õppe ning erialase ümber- ja täiendusõppe kaudu**“, mis püüab kaasata multiriskiga (keele, vanuse, asukoha alusel) töötuid tööturule, luues võimalusi nende inimeste paremaks integreerimiseks Eesti ühiskonda. Projekt hõlmab 200 noort töötut Narvast, Jõhvist, Sillamäelt ja Tallinnast, kõik nad läbivad kõigepealt 80-tunnise töötusriiskivõimaluse ja seejärel õpivad 120 tundi eesti keelt. 30 töötut saab võimaluse täiendada end erialal või õppida uut eriala ning 80 töötut saadetakse kuni neljaks kuuks tööpraktikale. Noored saavad ka kutsenõustamist ja abi kontakti loomisel tööandjaga ning töökoha leidmisel. Kuna enamik muukeelsetest

töötutest elab Ida-Virumaal ja Harjumaa, on koostööpartneritena projekti kaasatud Tööturuameti Harjumaa ja Ida-Virumaa piirkondlikud osakonnad ning Kohtla-Järve Linnavalitsus ja Narva Linnavalitsus.

Oktoobris hakati ette valmistama riigihankeid töötusriiskivõimaluse ja eesti keele õppe korraldajate leidmiseks ning aasta lõpus sõlmiti leping AS-iga Innopolis Konsultatsioonid, kes korraldab töötusriiskivõimaluse koolitust. Lepingu sõlmimine eesti keele koolitajaga lükkub 2007. aastasse.

ÜLEMINEKUTOETUSE TUGIÜKSUS

Üleminekutoetuse tugijüksus administreerib kaht Euroopa Liidu üleminekutoetuse abiprogrammi projekti.

Jätkeb projekt „Määratlemata kodakondsusega isikute integratsiooni toetamine Eestis“. Projekti kogumaht aastaiks 2005–2007 on 7,98 miljonit krooni, millest pool tuleb riigieelarvest ning pool Euroopa Liidult. Projekti vastutav partner on Riigikantselei (Rahvastikuministri Büroo).

Projekti eesmärk on tutvustada määratlemata kodakondsusega Eesti elanikele naturalisatsiooni korras kodakondsuse taotlemise tingimusi ning pakkuda abi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse eksami valmistumisel. Kogu Eestis korraldatakse tasuta ettevalmistuskursusi, mille lõpus on võimalik sooritada eksam.

Aasta alguses toimusid Tallinnas, Tartus ja Jõhvis koolitajate koolitused, atesteeriti 80 koolitajat, kellel on õigus projekti raames kursusi pidada.

Ühe projekti toetava tegevusena töötati välja projekti visuaalne identiteet, mille läbiv kujund on Pika Hermannini torn ning tunnuslause „Olete oodatud! Добро пожаловать!“. Seda kujundit ja hüüdlauseid kasutatakse kõigi projekti vältel avaldatavate materjalide puhul. Loodi ka projekti veebilehekülg www.meis.ee/kodanik ning avati tasuta infotelefon 800 9999.

Teise toetava tegevusena loodi infosüsteem, mis võimaldab anda ülevaadet koolituse käigust, kursustele registreerunutest, kursuse läbinutest, eksami sooritanutest ja kodakondsuse taotluse esitanutest ning kodakondsuse saanutest. Et kodakondsuse taotlemine on üsna aeganõudev, ulatub sellise süsteemi eluiga üle projekti kestuse, võimaldades hinnata projekti tulemusi aastal 2010.

Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise eksamiks vajalikke ettevalmistavaid koolitusi alustati 2006. aasta juulis koos AS-iga Kesk-Eesti Arenduskeskus. Aasta lõpuks oli koolituse läbinud ligi 2000 inimest. Koolitustel osalejate hinnangud kursustele ja koolitajatele on olnud enamasti positiivsed.

Sügisel korraldati ulatuslik otsepostituskampania, mille vältel saadeti välja 118 000 infovoldikut, neist täiskasvanutele 113 500

Üksuste tegevused

ja alla 15-aastaste laste vanematele 4500 eksemplari. Voldiku eesmärk oli informeerida määratlemata kodakondsusega isikuid kodakondsuse taotlemise tingimustest ning võimalusest osaleda kodakondsuse eksamiks ettevalmistaval kursusel.

2006. aastal algas teine üleminekufondi projekt „Toetus riikliku integratsiooniprogrammi rakendamiseks ja integratsiooniga seotud asutuste suutlikkuse tõstmiseks”. Projekti raames toetatakse riikliku integratsiooniprogrammi läbivaatamist ja ettevalmistamist aastaks 2008–2013, et aidata Eesti ametiasutustel tulemuslikumalt lõimida eesti keelt mitterääkivat elanikkonda. Projekt on eelkõige suunatud riikliku integratsiooniprogrammi õigeaegsele ja tõhusale rakendamisele, mis põhineb hästi määratletud strateegial, rakendusplaani ja integratsiooniga seotud asutuste suutlikkuse suurendamisel.

RAHVUSVAHELISE KOOSTÖÖ PROJEKTID

Jätkus osalemine **Euroopa Komisjoni 6. raamprogrammi 7. prioriteedi** projektis „Kogukondlike konfliktide rahuprotsessid: konfliktide põhjuste mõistmiselt konfliktide lahendamisele”. Projekti eesmärgid on analüüsida kogukondlike konfliktide põhjusi ja arengusuundi Euroopa Liidu liikmesriikides ja kandidaatriikides ning töötada välja konfliktide lahendamise vahendid ja valikud. Integratsiooni Sihtasutus osaleb projektis koos Rahvusvaheliste ja

Sotsiaaluuringute Instituudi sotsioloogide ning 8 välispartneritega võrgustikus, mida koordineerib Pariisi Interdistsiplinaarse Võrdleva Uuringu ja Sotsiaalteaduste Instituut. Sel aastal tehti mitu analüüsi, et valmistada ette 2007. aastal projekti lõpetamisel esitletavaid publikatsioone projekti kaasatud 10 riigi juhtumiuuringu kohta.

2006. aastal algas Euroopa Pagulasfondi rahastatud **pagulaste ja rahvusvahelise kaitse saajate laste Eesti haridussüsteemi lõimimise projekt**, mille partnerid on Tallinna Linnavalitsuse Tallinna Haridusamet, Tartu Linnavalitsuse haridusosakond ning Illuka Vallavalitsus. Projekt on mõeldud kohaliku omavalitsuse haridusametnikele, alusharidusasutuste ja üldhariduskoolide direktoritele ja õppejuhtidele, et suurendada nende kompetentsust ning valmisolekut pagulaste ja rahvusvahelise kaitse saajate (ning uusimmigrantide) laste integreerimiseks Eesti haridussüsteemi. Projekti vältel tehti 2006. aastal uuring, mille eesmärk on luua alus ja raamistik edasiseks sihipäraseks tegevuseks uusimmigrantide laste lõimimisel Eesti haridusasutustesse. Uuring loob lähtealuse ametnikkonna koolitamiseks selles valdkonnas – uuringu tulemuste põhjal töötatakse 2007. aastal välja ning viiakse ellu pagulaste ja rahvusvahelise kaitse saajate laste Eesti haridussüsteemi integreerimise koolitusprogramm kohaliku omavalitsuse haridusametnikele ning haridusasutuste juhtkondadele. Koolitusprogrammi õppematerjalide põhjal töötatakse projekti vältel välja juhendmaterjal haridusametnikele pagulaste ja rahvusvahelise kaitse saajate laste integreerimiseks Eesti haridussüsteemi.

Loodud õppe- ja infomaterjalid

„Eesti keel varakult selgeks – mängides, lauldes ja suheldes!” – kakskeelne infomaterjal lapsevanemale, tiraaž 14 150 eksemplari.

„Kaheksa küsimuste eesti keele õppe kohta” – kakskeelne infomaterjal lasteaiaõpetajatele ja abiõpetajatele, tiraaž 1150 eksemplari.

„Õppematerjal koolieelse lasteasutuse eesti keele kui teise keele õpetajate põhi- ja täienduskoolituseks” – õpperaamat, tiraaž 350 eksemplari.

Töölehed eesti keele kui teise keele õpetamiseks koolieelses vanuses lastele, tiraaž 5 näidiseksemplari (2007. aastal valmib 1700 komplekti töölehti).

„Õpetajaraamat” (töölehtede lisana õpetajale metoodiliste juhendite

andmiseks), tiraaž 1150 eksemplari.

„Joonista ja jutusta” – lasteaiale ja 1. klassile mõeldud pildi joonistamist ja jutustamist ühendavate lugude kogumik; valminud koostöös kirjastusega Ilo.

Suureformaadiliste raamatute sarja „Loeme koos” väljaanded: „Mari tuba” (13. raamat), „Mängime koos” (14. raamat) – lasteaiale ja 1. klassile mõeldud rikkalikult illustreeritud raamatud, mis lisaks lugemistekstile pakuvad rohkesti ainet jutustamiseks; valminud koostöös kirjastusega Ilo.

„Tere, kool!”, 1. klassi õpiku 2. osa, täiendatud ja parandatud trükk; „Tere, sõber”, 2. klassi töövihiku 2. osa, täiendatud ja parandatud trükk; „Tere, maailm”, 3. klassi töövihiku 1. osa, täiendatud ja parandatud trükk – keelekümluspõhimõtteid järgiva I kooliastme

Loodud õppe- ja infomaterjalid

õppekomplekti osad; valminud koostöös kirjastusega Varrak. Täiendused ja parandused on tehtud komplekti kasutanud õpetajate ning keelekümbluseksperptide seisukohtade põhjal.

„Õpitulemuste kontroll ja hindamine koolis” – raamatu venekeelne versioon ilmus üldhariduskogumike sarjas „Abiks õpetajale”. Kogumikku on koondatud artiklid, mis käsitlevad hindamise üld- ja eriküsimusi eri ainete kaupa: emakeel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika, loodusained, sotsiaalsed, kunstiained, kehaline kasvatus ja tööõpetus. Kogumiku on koostanud Mari Kadakas ning tõlkinud Nadežda Parol ja Aime Matsina.

„Inimene ja ühiskond” – eestikeelne ühiskonnaõpetuse õppematerjal „Inimene ja ühiskond“ on tõlgitud vene keelde, tiraaž 1000 eksemplari.

Töölehed põhikooli 9. klassile – eestikeelset aineõpet toetavad lisamaterjalid ajaloost, bioloogiast, füüsikast, geograafiast, keemiast, kehalisest kasvatuses, käsitööst ja kodundusest, matemaatikast, muusikasõpetusest, töö- ja tehnoloogiaõpetusest. Töölehed on avalikustatud Keelekümbluskeskuse kodulehel www.kke.ee.

Infoleht „Keelekümbluskeskuse koordineerimisel koostatud töölehed põhikooli II ja III kooliastme klassidele” – on tutvustatud erinevate ainete töölehtede koostajaid, toimetajaid ja kujundajaid ning esitatud ainelehtede arvud. Infoleht on kättesaadav sihtasutuse kodulehel <http://www.meis.ee/est/keelekymbilus/oppevara>. Töölehed on avalikustatud keelekümbluskeskuse kodulehel www.kke.ee.

„Rahvused Eestis. Kasahhid” – põhikoolile mõeldud vihikute sarjast „Rahvused Eestis” on ilmunud II trükis „Kasahhid”, kogutiraaž 2450 vihikut. Raamat on jõudnud igasse Eesti kooli ja raamatukokku. Autorid on Alija Abdvahitova ja Ita Serman.

„Õpin Eesti koolis” – infomaterjal annab ülevaate Eesti haridussüsteemist ning on mõeldud eelkõige uusimmigrantidest

laste vanematele, ent ka tööandjatele ja saatkondadele. Voldik on valminud koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga ning on koostatud eesti, vene ja inglise keeles. Tiraaž on 1000 eesti-, 2000 vene- ja 3000 ingliskeelset eksemplari.

Õppematerjal Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise eksamiks – õppematerjal on loodud projekti „Määratlemata kodakondsusega isikute integratsiooni toetamine Eestis” raames ettevalmistuskursuste korraldamiseks ning see koosneb järgmistest osadest:

- 1) 5-tunnise koolituskursuse õppematerjal;
- 2) 25-tunnise koolituskursuse õppematerjal;
- 3) Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tundmise eksami küsimused ja vastused;
- 4) eesti-vene-eesti seletav lühisõnastik;
- 5) põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse tekstid.

Lisaks on välja töötatud koolituskavad koos metoodikaga nii ettevalmistuskursuste korraldamiseks kui ka koolitajate õpetamiseks ning koolitajate koolituse õppematerjalid.

Voldikud „Olete oodatud! Добро пожаловать!” – välja on töötatud voldikud määratlemata kodakondsusega täiskasvanutele (eesti- ja venekeelne) ning alla 15-aastaste laste vanematele (venekeelne). Täiskasvanutele mõeldud voldik tutvustab kodakondsuse saamise tingimusi, selgitab kodakondsuse olemasolu eelseid ja annab infot tasuta kursuste kohta. Teine voldik on mõeldud lapsevanematele, kes saavad oma lastele taotlema kodakondsust lihtsustatud korras. Tiraažid on vastavalt 120 000 ja 10 000 eksemplari.

„Etnomosaik” – lühifilmisari tutvustab Eesti rahvusvähemuste ajalugu, kultuuri- ja hariduselu ning igapäevaseid töid ja tegemisi. Telesari on valminud Eestimaa Rahvuste Ühenduse, Rahvastikuminiistri Büroo, Eesti Televisiooni ja HPK koostöös. Projekti vältel anti 2004. aastal välja 9 filmi („Etnomosaik I”) ja 2005. aastal 6 filmi („Etnomosaik II”). 2006. aastal alustati 5 filmi („Etnomosaik III”) tootmist.

Koolituste ja ürituste kalender

Jaauar

1. Narvas ja Tartus toimus muukeelsete koolide juhtidele ja haridusametnikele seminar „Mitmekeelne gümnaasium 2007”, kus tutvuti Tartu Ülikooli Narva Kolledži taseme- ja täienduskoolitusega,

eestikeelse aineõppe korraldamisega venekeelsetes gümnaasiumides, sh eesti keele arendamise strateegiaga koolis jne.

2. Muukeelsete kutseõppeasutuste 70-le rühmajuhile korraldati rühmatöömeetodite koolituse jätkupäevad, kus osales ligikaudu 100

Koolituste ja ürituste kalender

koolijuhti ja klassijuhatajat.

3. Algas politseinike ja päästetöötajate keekekursuste I etapp Ida-Virumaal, korraldaja on AS Kesk-Eesti Arenduskeskus.

4. Peeti keekekümbuskoolide psühholoogide, õppealajuhatajate, klassijuhatajate koolituse „Psühholoogilise toetuse oskuste ja teadmiste arendamine” järelkoolituse sessioonid 41 osalejale. (Põhikoolitus toimus EL-i PHARE programmi raames 2005. aastal.)

5. 9. klassi keekekümbustöölehtede autoritele toimus kahepäevane seminar, kus osales 12 õpetajat.

Veebruar

1. Rahvastikuminister Paul-Eerik Rummo autasustas Internetipõhise viktoriini „Kodanikupäeva viktoriin 2005“ võitjaid. Maksimumtulemuse saavutas 21 õpilast, neist 5 vene õppekeelega koolidest.

2. Toimus Keekekümbuskoolituse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid” esimese rühma kahepäevane supervisioonikoolitus. Koolitus valmistab ette keekekümbusprogrammiga liitunud asutuste õpetajaid koolitama teisi õpetajaid Keekekümbuskoolituse õppekavade alusel. Koolitaja oli Avatud Meele Instituut, rühmas oli 16 inimest.

3. Keekekümbuskoolituse 24-le õpetajale korraldati kolmepäevane koolitus „Käitumisraskustega laste aitamine”.

4. Inscape Koolitus OÜ pidas Keekekümbuskoolituse tellitud koolituse „Ajajuhtimise arendusprogramm” I sessiooni koolide keekekümbusprogrammi 14-le koordineerijale.

Märts

1. Narva Kutseõppekeskuses korraldati vene koolide 34-le eesti keele õpetajale koolituspäev, kus tutvustati eesti keele õppematerjale.

2. Programmiga liitunud lasteaedade 25-le muusika- ja liikumisõpetajatele toimus kahepäevane keekekümbusprogrammi põhikoolituse „Keeleõpe muusikatunnis”.

3. Avatud Meele Instituut pidas Keekekümbuskoolituse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid” esimese rühma kahepäevase supervisiooniseminari. Rühmas oli 14 inimest.

4. Varase keekekümbusprogrammi 18-le uuele õpetajale korraldati kolmepäevane metoodikakoolitus „Suulise ja kirjaliku väljendusoskuse arendamine”.

5. Avatud Meele Instituut pidas Keekekümbuskoolituse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid” teise rühma kahepäevase sessiooni. Rühmas oli 15 inimest.

6. Inscape Koolitus OÜ pidas Keekekümbuskoolituse tellitud koolituse „Ajajuhtimise arendusprogramm” teise sessiooni koolide keekekümbusprogrammi 14-le koordineerijale.

7. Keekekümbuskoolituse 30-le õpetajale korraldati kolmepäevane koolitus „Arendavad õppematerjalid: kasutamine ja valmistamine”.

8. Toimus keekekümbuskoolituse 24-le õpetajale korraldati kolmepäevane koolitus „Käitumisraskustega laste aitamine”.

9. Koolide keekekümbusprogrammi koordineerijatega peeti arenduskoosolek, kus osales 39 inimest.

Aprill

1. Virumaa keskkoolis toimunud koolituspäeval „Õpetajalt õpetajale” räägiti 22 eesti keele kui teise keele õpetajale põhikooli lõpuksamist ning gümnaasiumi riigeksamist.

2. Tallinna Õpetajate Majas anti kätte atesteerimistunnistused 80 koolitajale, kes läbisid koolituse ning said õiguse korraldada määratlemata kodakondsusega isikutele põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse eksami ettevalmistuskursusi.

3. Avatud Meele Instituut pidas Keekekümbuskoolituse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid” teise rühma teise sessiooni. Rühmas oli 15 inimest.

4. Keekekümbusprogrammiga liitunud lasteaedade ja koolide juhtidele peeti kahepäevane planeerimisseminar, kus osales 29 inimest.

5. Toimus kahepäevane eestikeelsete töölehtede autorite koolituse esimene sessioon, millest võttis osa 12 õpetajat.

6. Keekekümbusprogrammiga liitunud koolide 13-le õppealajuhatajale korraldati koolituse „Toetav vahetu tagasiside” ühepäevane sissejuhatav sessioon.

7. Toimus keekekümbuskoolituse 23 uue õpetaja keekekümbusmetoodika põhikoolituse kahepäevane esimene sessioon.

Mai

1. ETKKÕLi Tallinna ja Harjumaa keskkoolis toimus seminar „Kakskeelne õpe ning eesti keele õpetamine teiste ainete kaudu”, kus räägiti ka õpetajate ümberõppe võimalustest seoses üleminekuga osalisele eestikeelsele aineõppele. Seminarist võttis osa 57 õpetajat.

2. Algas Tallinna Ülikooli korraldatav 160-tunnine täienduskoolitus kutseõppeasutuste 28 eesti keele kui teise keele õpetajale Tallinnas ja Ida-Virumaal.

Koolituste ja ürituste kalender

3. Algasid 240-tunnised eesti keele kursused kutseõppeasutuste õpetajatele ja juhtkondadele Tallinnas (korraldab Multilingua Keelekeskus) ning Ida-Virumaal (korraldab Ontika Koolituskeskus).

4. Algasid kutseõppeasutuste eestikeelse õppe korraldamise käsiraamatu loojate koostööseminarid, kus osalesid 8 eksperti ja kutseõppeasutuste 12 esindajat. Koolitusseminarid pidas käsiraamatu koostaja Tartu Ülikool.

5. Toimus 4 kultuurikoolitust lähetusse minevatele politseinikele ja päästetöötajatele ning nende tugiisikutele.

6. Avatud Meele Instituut pidas Keelekümbluskeskuse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid“ kaks kahepäevast sessiooni teisele koolitusrühmale, kus oli 15 inimest.

7. Keelekümblusprogrammiga liitunud koolide 13-le õppealajuhatajale korraldati koolituse „Toetav vahetu tagasiside“ ühepäevane teine sessioon.

8. Toimus eestikeelsete töölehtede autorite koolituse kahepäevase teine sessioon, rühmas oli 11 õpetajat.

9. Hiliskeelekümbluse 8. klasside 12-le õpetajale korraldati kahepäevane meetodikakoolitus.

Juuni

1. Korraldati Eesti Keele kui Teise Keele Õpetajate Liidu (EKTKÕL) tegevussuuna „Keeleõpetus lasteaias“ esimene vene õppekeelelasteaedade eesti keele kui teise keele õpetajate suvekool, kus osales 30 õpetajat 25 lasteaiaast. Käsitleti erinevaid eelkoolialiste laste õpetusega seonduvaid teemasid, näiteks tekstide kasutamine keeleõppes, laulud ja laulumängud eesti keele tegevustes, keeleõpe käelise tegevuse kaudu, töö lastevanematega, meeskonnatöö, laste sotsiaalsed ja emotsionaalsed probleemid. Tutvustati ka hiljuti ilmunud õppematerjale.

2. Vene õppekeele koolide eesti keele õpetajatele korraldati ühepäevane õppereis Vooremaale, kus tutvustati Vooremaa kultuurija ajaloolisi kohti.

3. Algas rahvuskultuuriseltside pühapäevakoolide õpetajate täienduskoolitus (4 AP, 160 tundi). Tartu Ülikooli korraldatud kursusel saadi teadmisi draamapedagoogikast, keeleõppe didaktikast ja õppematerjali otsimisest arvutist. Kursusel osales 10 õpetajat.

4. Vene õppekeele koolide 78-le õpetajale toimus Tallinnas ja Narvas kolm koolituskursust „Õpilase arengu hindamine“, kus tutvustati lühidalt teoreetilisi põhimõtteid ning anti praktilisi soovitusi ja juhiseid õpilase arengu jälgimiseks ning hindamiseks.

5. Tallinnas ja Narvas peeti pressikonverentsid, kus teavitati avalikkust Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse

eksami tasuta ettevalmistuskursuste algusest. 13. juunil avati projekti veebileht www.meis.ee/kodanik ja tasuta infotelefon ning alustati kursustele registreerimist.

6. Keelekümblusprogrammiga liitunud haridusasutuste 21-le juhile korraldati kahepäevane koolitus „Keelekümblusprogrammi juhtimine: keelekümbluse käsiraamat“

7. Toimus kolmepäevane eestikeelsete töölehtede autorite koolituse kolmas sessioon. Rühmas oli 11 õpetajat.

8. Toimus keelekümbluslasteaedade 23 uue õpetaja keelekümblusmetoodika põhikoolituse kahepäevane teine sessioon.

9. 30-le uuele õpetajale korraldati keelekümblusmetoodika põhimõtete ühepäevane koolitus.

August

1. Üldhariduskoolide eesti keele kui teise keele õpetajate suvekoolis sai 40 õpetajat nii metoodikaalast (töö tekstiga, sõnavara arendamine, video keeletunnis, kuulamisoskuse arendamine jne), projekti kirjutamise ja õpetaja enesejuhtimise alast täienduskoolitust.

2. Algas Tartu Ülikooli korraldatav kursus „Eesti keele kui emakeele õpetaja täienduskoolitus“, mille üldine eesmärk on pakkuda uusimmigrantide lapsi õpetavatele eesti õppekeele üldhariduskoolide eesti keele kui emakeele õpetajatele täienduskoolitust, et suurendada nende valmisolekut tööks muukeelsete õpilastega. Kursusel osaleb 25 õpetajat.

3. Hiliskeelekümbluse kolme juhtkooli 9. klassi 16 õpetajale korraldati kahepäevane meetodikakoolitus.

4. Toimus eestikeelsete töölehtede autorite koolituse kolmepäevane neljas sessioon. Rühmas oli 11 õpetajat.

5. Toimus varase keelekümbluse metoodika põhikoolituse kahepäevane teine sessioon. Rühmas oli 12 inimest.

6. Keelekümbluskeskuse tellimusel korraldas Hea Alguse Koolituskeskus kolmepäevase nõustamisteemalise suvekooli, kus osales 60 inimest.

September

1. Tallinna Täheke Lasteaia avatati lasteaedade eesti keele kui teise keele õpetajate metoodikakeskus.

2. Algas täienduskoolitus „Kultuuridevaheline suhtlemine“ vene õppekeele ja kakskeelsete üldhariduskoolide 13 huvijuhile (2 AP, 80 tundi), mis arendab nende üldist kultuuritundlikkust ning annab teadmisi sallivust toetavate ürituste korraldamiseks.

Koolituste ja ürituste kalender

3. Kolmel koolituspäeval tutvustati 74 eesti keele kui teise keele õpetajale EKTKÕL-i Tartu ja Lõuna-Eesti, Tallinna ja Harjumaa ning Virumaa keskuses õppekomplekti „Naljaga pooleks“.

4. Rahvuskultuuriseltside pühapäevakoolide 17-le õpetajale peeti seminar „Õpetaja eetika“.

5. Algasid 60-tunnised eesti keele kursused Tallinna muukeelsete koolide 320 haridustöötajale. Kursuste eesmärk oli tõsta muukeelsete koolide ja lasteaedade haridustöötajate eesti keele oskuse taset ning parandada nende konkurentsivõimet tööturul.

6. Toimus esimene teabepäev koolitajatele, kes korraldavad Eesti Vabariigi põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse eksami koolitusi määratlemata kodakondsusega isikutele.

7. Algas õppematerjalide koostamise alane arvutikoolitus (40 akadeemilist tundi + iseseisev töö) kutseõppeasutuste 60-le õpetajale.

8. Algas politseinike ja päästetöötajate keelekursuste teine etapp. Tallinnas alustas tööd kaks politseinike ja päästetöötajate keeleõpperühma MTÜ Eesti Keele Suhtlemiskoolis ja Ida-Virumaal 4 õpperühma AS Kesk-Eesti Arenduskeskuses.

9. Toimus kaks kultuurikoolitust lähetusse minevatele politseinikele ja päästetöötajatele ning nende tugiisikutele.

10. Tallinna piirkonna koolide 18-le õpetajale korraldas OÜ Koolituse Korralduskeskus EL-i PHARE projekti „Haridustöötajate koolitusprogramm ja õppematerjalid hiliskeelekümblyuse koolidele“ järelkoolituse, et selgitada ja toetada põhikoolitusel õpitu rakendamist praktikas.

11. Toimus Narva piirkonna keelekümblyusprogrammi lasteaedade ja koolide juhtide ning Narva Linnavalitsuse töötajate koosolek keelekümblyusnõustamise süsteemi loomisest. Koosolekust võttis osa 12 inimest.

12. Toimus Tallinna piirkonna keelekümblyusprogrammi lasteaedade ja koolide juhtide ning Tallinna Haridusameti töötajate koosolek keelekümblyusnõustamise süsteemi loomisest. Koosolekul osales 20 inimest.

Oktoober

1. Algas õpetajakoolitus ülikoolides. Tallinna Ülikool valmistab ette 80 eesti kirjanduse õpetajat, 20 geograafiaõpetajat ja 40 ühiskonnaõpetuse õpetajat, Tartu Ülikool 20 geograafiaõpetajat ja 40 ühiskonnaõpetuse õpetajat ning Muusika- ja Teatriakadeemia 40 muusikõpetuse õpetajat. Kõik õpetajad (v.a eesti kirjanduse õpetajad) osalevad enne 10-ainepunktilisel (200 õppetundi) eesti keele kursusel, millele järgneb erialase eesti keele õpe ja kakskeelse aineõppe meetodika. Eesti kirjanduse õpetajate koolituse maht on 4 ainepunkti, teiste ainete õpetajate koolituse maht 20 ainepunkti.

2. Korraldati õppereis „Erivajadustega õpilane muukeelses koolis“ Pronsgrunni ja Lillegårdenisse (Norra). Koolitusel, mille eesmärk oli tutvustada kaasava hariduse põhimõtteid muukeelses koolis, osales 27 õpetajat ja 4 haridusametnikku.

3. Inscape Koolituse OÜ korraldas Keelekümblyuskeskuse tellitud koolituse „Ajajuhtimise arendusprogramm juhtidele“ kaks ühepäevast sessiooni, kus osales 16 juhti keelekümblyusprogrammiga liitunud lasteaedadest ja koolidest.

4. Avatud Meele Instituut korraldas Keelekümblyuskeskuse tellitud supervisiooniseminarit õppekava „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid“ raames. Seminarist võttis osa 15 inimest.

5. Toimus varase ja hilise keelekümblyuse II ja III kooliastmes õpetavate õpetajate kahepäevane metoodikakoolitus 30-le õpetajale.

6. Ida-Viru piirkonna koolide 12-le õpetajale korraldati EL-i PHARE projekti „Haridustöötajate koolitusprogramm ja õppematerjalid hiliskeelekümblyuse koolidele“ järelkoolitus, et selgitada ja toetada põhikoolitusel õpitu rakendamist praktikas.

7. Keelekümblyusprogrammiga liitunud koolide 13-le õppealajuhatajale korraldati koolituse „Toetav vahetu tagasiside“ ühepäevane kolmas sessioon.

8. Varase keelekümblyuse juhtkoolide 18 õpetajale peeti kahepäevane keelekümblyusmeetodika koolitus.

9. Peeti Kohtla-Järve piirkonna keelekümblyusprogrammi lasteaedade ja koolide juhtide ning Kohtla-Järve Linnavalitsuse töötajate koosolek keelekümblyusnõustamise süsteemi loomisest. Koosolekul osales 11 inimest.

November

1. EKTKÕL-i 5. aastapäeva konverentsil, mis peeti Tallinna Pae Gümnaasiumis, tegi põhiettekande „Muukeelsete õpilaste kodukeel kui eesti keele omandamist toetav faktor“ Tallinna Ülikooli dotsent Mart Rannut. Kaasettekande tegi Tõnu Tender (HTM), kes andis ülevaate eesti keele õpetaja rollist Euroopa kontekstis. Käsitleti ka eesti keele õpetamisega nii Eestis kui ka välismaal seotud teemasid. Sõnavõttudega esinesid lasteaia-, keelekümblyus-, üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste õpetajad. Konverentsist võttis osa 100 inimest.

2. Tallinna 18 haridusjuhile korraldati õppereis Soome, et tutvuda Soome haridussüsteemiga, sh immigrantide laste koolitamisega. Õppereisi ajal osaleti Sotunki (7.–9. klass) ja Pallastunturintie (1.–6. klass) kooli soome keele kui teise keele tugiõpetuse tundides immigrantide lastele. Tiina Hirvonen Vantaa Kooliametist andis ülevaate omavalitsuse tasandil vastuvõetud meetmetest ja korraldustest immigrantide laste õpetamisel.

Koolituste ja ürituste kalender

3. Algas täienduskoolituskursus „Huvialategevus mitmekultuurilises koolis“ (2 AP, 80 tundi). Tallinna Ülikool korraldab kursuse, kus eesti õppekeelega üldhariduskoolide 15 huvijuhti saab teadmisi ja oskusi erinevaid kultuure esindavate õpilaste huvitegevuse korraldamiseks.

4. „Kodanikupäeva viktoriin 2006“ oli mõeldud eesti ja vene õppekeelega üldhariduskoolide 7.–12. klassi ning üldkeskharidust andvate kutsekoolide õpilastele. Selle eesmärk oli süvendada noorte teadmisi Eesti Vabariigi põhiseaduslikest institutsioonidest, inim- ja kodanikuõigustest, vabadustest ja kohustustest ning Euroopa Liiduga seonduvast. Viktoriini kodulehekülge külastati üle 6000 korra.

5. Eesti keele kui emakeele õpetajate täienduskoolituse viimane moodul oli õppereis Soome, kus 23 õpetajat tutvus Soome uusimmigrantide õpetamise kogemusega, külastades Jakonmäki, Pukimäki, Katajanoka ja Roihuvuori kooli immigrantide laste tunde. Õpetajad said ülevaate Soome haridussüsteemist, immigrantide õpetamist käsitlevatest seadustest ning uuemast õppekirjandusest.

6. Kursuse „Õpilase arengu hindamine“ jätkukoolituse põhiteemad olid lapse sotsialiseerumine, töö andekate lastega, sotsiaalpedagoogiliste mängude roll ja tähtsus lapse arendamisel, nn keeruliste laste enesemotivatsioon, toimetulek konfliktsetes keskkonnas jne. Koolitusel osales 38 õpetajat.

7. Toimus teine teabepäev koolitajatele, kes peavad põhiseaduse ja kodakondsuse seaduse eksami ettevalmistuskursusi. Arutati koolituste korraldus- ja sisuküsimusi ning tutvustati andragoogika olulisemaid suundi.

8. Tallinnas ja Narvas toimusid seoses kodanikupäevaga pressikonverentsid, kus tutvustati määratlemata kodakondsusega isikute integratsiooni toetamise projekti vahetulemusi.

9. Avatud Meele Instituut korraldas Keelekümbluskeskuse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid“ kolmanda rühma avasessiooni. Rühmas oli 16 inimest.

10. Keelekümblusprogrammiga liitunud koolide 13-le õppealajuhatajale korraldati koolituse „Toetav vahetu tagasiside“ ühepäevane neljas, eelviimane sessioon.

11. Lasteaedade 7-le uuele õpetajale korraldati ühepäevane koolitus keelekümbluspõhimõtetest.

12. Toimus keelekümblusprogrammi kahepäevane aastakonverents „Sisekoolitussüsteemi loomine“. Konverentsi korralduspoole eest hoolitses OÜ Koolituse Korralduskeskus. Konverentsil osalesid kõigi liitunud haridusasutuste, programmi kaasatud kohalike omavalitsuste ja teiste sidusrühmade esindajad, kokku 165 inimest.

13. Keelekümbluskeskuse tellimusel korraldas Hea Alguse Koolituskeskus kahepäevased nõustamisteemalised järelkoolitused

kolmes rühmas Tallinna, Tartu, Narva ja Kohtla-Järve piirkonna 60-le nõustajakandidaadile.

14. Avatud Meele Instituut korraldas Keelekümbluskeskuse tellitud kahepäevase supervisiooniseminarit õppekava „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid“ raames. Rühmas oli 15 inimest.

15. Toimus SA-lt Omanäolise Kooli Arenduskeskus tellitud koolituse „Täiskasvanukoolituse alused“ esimene kahepäevane sessioon, kus osales 16 inimest.

16. Toimus Keelekümbluskeskuse ja Keelekümblusprogrammi Lapsevanemate Liidu korraldatud kahepäevane keelekümblusprogrammi planeerimisseminar „Keelekümblus – võimalused ja väljakutsed“ programmiga liitunud haridusasutuste esindajate ning sidusrühmade esindajatega. Seminaril osales 30 inimest, esimese päeva külalistena 26 keelekümblusõpilast.

Detsember

1. Ukraina Kultuurikeskuses korraldatud rahvuskultuuriseltside ühapäevakoolide õpetajatele infopäeval osales 28 inimest.

2. Keelekümbluskeskuse 18-le koolitajale korraldati koolitus „Keelekümblusmetoodika põhimõtted; keelekümbuluse käsiraamat“.

3. Avatud Meele Instituut korraldas Keelekümbluskeskuse tellitud koolituse „Kaasaegse täiskasvanukoolituse alused ja grupitöö meetodid“ kolmanda rühma lõpusessiooni. Rühmas oli 15 inimest.

4. Toimus SA-lt Omanäolise Kooli Arenduskeskus tellitud koolituse „Täiskasvanukoolituse alused“ II ja III sessioon – kaks kahepäevast koolitust. Rühmas oli 16 inimest.

5. Narvas ja Tallinnas toimusid kahepäevased keelekümblusraamatute sarja „Loeme koos“ raamatuid tutvustavad koolitused, kus osales 26 lasteaiaõpetajat.

6. Toimus keelekümblusprogrammi koolitajate kahepäevane koolitus „Keelekümblusmetoodika põhimõtted: keelekümbuluse käsiraamat“, kus osales 18 inimest.

Ajavahemikus august – november 2006 korraldati 6 infopäeva, kus tutvustati eesti keele õppematerjale vene õppekeelega lasteaedade juhatajatele ning eesti keele õpetajatele. Infopäevadest võttis osa 237 inimest.

2006. aasta sügistel peeti vene õppekeelega lasteaedade eesti keele õpetajatele järgmised koolitused:

- 1) „Tööanalüüsi ja eneseanalüüsi koostamine“, koolitaja M. Pettai;
- 2) „Laulud ja laulumängud talvest ja jõuludest“, koolitaja M. Raun;
- 3) „Keelehommikute ettevalmistamine ja läbiviimine“, koolitaja L. Maiberg.

Koolituste ja ürituste kalender

Kokku võttis koolitustest osa 92 õpetajat. Lisaks osales 44 lasteaednikku neljas töötoas. Noortele ja väikese staažiga õpe-

tajatele kinnitati tugilasteaedadeks Tallinna lasteaed Mesipuu ja Täheke ning Kiviõli linna lasteaed Kannike.

Uuringud

Eesti keele kui teise keele õpetamine lasteaias 2005/2006

2002. aastal uuris Integratsiooni Sihtasutuse Haridusprogrammide Keskus eesti keele kui teise keele õpetamist lasteaedades. 2005. aastal tellis keskus jätku-uuringu „Eesti keele kui teise keele õpetamine lasteaias“, mille tegid Eesti Keele kui Teise Keele Õpetajate Liidu (EKTKÕL) tegevussuuna „Keeleõpetus lasteaias“ töörühma liikmed Lea Maiberg ja Maibi Rikker ajavahemikus oktoober 2005 – juuni 2006.

Uuringu eesmärk oli välja selgitada eesti keele kui teise keele õpetamise olukord Eesti koolieelsetes lasteasutustes 2005/2006. õppeaastal, sh:

- 1) välja selgitada eesti keelt kui teist keelt õpetavad lasteaiaid;
- 2) välja selgitada eesti keelt kui teist keelt õpetavad õpetajad;
- 3) välja selgitada eesti keele kui teise keele õppes kasutatavad õppematerjalid;
- 4) teada saada õpetajate ettepanekud ja soovitusel õppematerjalide edaspidiseks koostamiseks ning täienduskoolitusprogrammide väljatöötamiseks või olemasolevate programmide täiendamiseks.

Haridus- ja Teadusministeeriumi 2004. aasta andmete alusel on Eestis kokku 599 koolieelset lasteasutust, neist 497 lasteaeda ja 69 lasteaeda-alkooli. Vene ja vene-eesti õppekeelelega on 124 lasteasutust, kellele saadeti küsitlusankeedid. Kõige rohkem vene õppekeelelega lasteasutusi (59) on Harjumaal (sh Tallinnas 52), järgneb Ida-Virumaa 46 lasteaiaiga; muus piirkonnas on 19 lasteasutust.

Uurimismeetodina kasutati ankeetküsitlust, mis koosnes kahest osast. Esimene osa käsitles eesti keele õppe korraldust ning selle täitsid lasteaiajuhatajad. Teise osa täitsid lasteaedade eesti keele kui teise keele õpetajad. Nii saadi infot nende hariduse, kvalifikatsiooni ja muude näitajate ning kasutatavate õppematerjalide kohta. Ankeedi saanud 124-st lasteasutusest laekus vastuseid lasteasutuste 86-lt juhatajalt ja 97-lt eesti keele õpetajalt.

Vastuste analüüsist selgus, et vene õppekeelelega lasteaedades eesti keele kui teise keele õpe lasteasutustes on regulaarne ja vastab alushariduse raamõppekava eesti keele kui teise keele osas sätestatule. Suuremad piirkonnad, kus eesti keelt kui teist keelt õpivad vene emakeeleaga lapsed, on Harjumaal (eelkõige Tallinn) ja Ida-Virumaa, kus on nii tavaõppe kui ka keelekümblusmetoodika alusel töötavad lasterühmad. Nendes piir-

kondades on keeleõpperühmad moodustatud enamasti ainult vene kodukeelega lastest. Kõige rohkem vene kodukeelega laste rühmi on Ida-Virumaal.

Paljudes lasteasutustes on keeleõpe lõimitud teiste ainete ja tegevustega. Muusikategevuses kasutab eestikeelseid laule ja mänge 67%, liikumistegevustes eestikeelseid käsklusi ja liikumismänge 51% ning käelises tegevuses eestikeelseid seletusi ja sõnavaraõpetust 45% vastanud lasteasutustest. Sellest järeldub, et lasteaia teiste õpetajate keeletase ning kõigi lastega tegelevate õpetajate koostöö on paranenud. Eesti keele õppe mahtu on suurendatud 44% vastanud lasteasutustest, kus on eesti keele tegevusi 4–5 korda nädalas. Ringitöö kaudu pakutakse lisaõpet seitsmes lasteasutuses Harjumaal ja Ida-Virumaal.

Ankeedile vastanud 97-st õpetajast on 58 pedagoogilise või erialase kõrgharidusega. Eesti keele kui teise keele õpetajaid on 25, lisaerialana on eesti keele õpetaja kutse omandanud 22 õpetajat. 48%-l vastanud eesti keele õpetajatest on kodukeeleks vene keel ja 38%-l eesti keel.

Vastanud 97-st õpetajast ei ole ühelgi täienduskoolitusel osalenud 20 õpetajat, kõige enam (10 õpetajat) Harjumaalt. Õpetajate soov ennast erialal täiendada on suur – kõige rohkem sooviti seminare, kus õpetajad saaksid jagada praktilisi kogemusi, ühisseminare vajalike materjalide koostamiseks ja eesti keele kui võõrkeele metoodika alast koolitust.

Uuringu tulemused jäävad EKTKÕL-i tegevussuuna „Keeleõpetus lasteaias“ töörühma edasise tegevuse kavandamise aluseks.

Eesti keele kui teise keele õpetamine koolis

Küsitlus „Eesti keele kui teise keele õpetamine koolis“ tehti ajavahemikus detsember 2005 – juuni 2006 koostöös EKTKÕLiga. Küsitluse **eesmärk** oli saada ülevaade eesti keele kui teise keele õpetajate haridustasust, nende täienduskoolituse vajadusest ja valmisolekust õpetada eesti kirjandust eesti keeles.

Küsimustik saadeti 51 vene õppekeeleaga kooli eesti keele kui teise keele õpetajale. Koolide nimekirja baseerus Haridus- ja Teadusministeeriumist saadud andmeil. Küsitlusele vastas 36 (70,5%) kooli 94 eesti keele kui teise keele õpetajat. Ankeet

Uuringud

koosnes kahest osast. Esimeses osas paluti üldandmeid õpetaja nime, hariduse, täiendus- ja ümberõppe ning tööstaaži kohta. Samas olid küsimused teiste ainete õpetamise kohta, juhul kui õpetajad neid andsid; kuivõrd on õpetajad valmis eesti kirjandust vene õppekeelega koolis õpetama ning kas konkreetses koolis on varem õpetatud eesti kirjandust eesti keeles. Küsimustiku teise osa eesmärk oli saada ülevaade õpetajate eesti kirjanduse õpetamise kogemusest vene õppekeelega koolis.

Küsitlusest selgus, et:

- 1) Eesti vene õppekeelega koolis on olemas pedagoogilise ettevalmistusega õpetajad, kellel on valmisolek ja kogemused õpetada eesti kirjandust eesti keeles;
- 2) Eestis on vene õppekeelega koolid, kus õpetatakse eesti kirjandust eesti keeles.

Kodanikukasvatuse jätku-uuring

2006. aastal esitleti IEA (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, Rahvusvaheline Võrdlevaid Haridusuuringuid Korraldav Assotsiatsioon) CivEduEst (kodanikuhariduse ja ühiskonnaõpetuse) Eesti kordusuuringu tulemusi. 1999. aastal küsitleti 14-aastasi õpilasi 28 riigis ning 2000. aastal gümnaasiumiõpilasi 16 riigis. Eestist osalesid küsitlustes 8. ja 12. klassi õpilased. Käesolev küsitlus CivEduEst 2005 kasutas valimis samu eesti ja vene õppekeelega koole, kes olid osalenud 1999. aastal.

2005. aastal küsitleti 132 kooli 6235 õpilast. Jätku-uuringu **eesmärk** oli mõõta progressi, mis on toimunud Eesti hariduses (eelkõige ühiskonnaõpetuses) õppekava reformi tulemusel. Selleks kõrvutati 1999. ja 2005. aasta tulemusi ning 2005. aastal erinevate vanuseastmete õpilaste tulemusi (st enne ja pärast ühiskonnaõpetuse aine läbimist). Uuringu tegi Tallinna Ülikooli ekspertrühm Anu Tootsi juhtimisel. Uuringu tulemused on kättesaadavad aadressil www.rto.tlu.ee/UURIMUS/Raport_2006.pdf.

Avatud noortekeskuste olukorra selgitamine

OÜ MindPark ja MTÜ Eesti ANK (EANK) tegid Integratsiooni Sihtasutuse tellimisel uuringu, mille **eesmärk** oli saada ülevaade avatud noortekeskuste olukorrast ja võimalustest, määratleda noortekeskuste üldised tunnused ning anda hinnang nende senisele tegevusele ja tegevusvõimele (sh muukeelsete noorte kaasamiseks noortekeskuste tegevusse).

Valimi lähtealus oli EANK koostatud avatud noortekeskuste nimekiri, mis hõlmas 127 noortekeskust tervest Eestist. Küsitleti nii noori kui ka sidusrühmi. Valimisse kuulus:

- 1) avatud noortekeskuste 90 esindajat (juhid, tavatöötajad, omanikud);
- 2) 244 noort (avatud noortekeskuste tavakülalastajad, projektijuhid, mittekülalastajad);
- 3) noorsootööga kokkupuutuvate sidusorganisatsioonide 125 esindajat (kohalike omavalitsuste esindajad, koolide huvijuhid, teised noorsootöötajad).

Uuringust selgus, et avatud noortekeskusi nähakse küllalt arvestatava partnerina noorte vaba aja veetmise võimaluse pakkujana. Enamik noortekeskuste esindajast arvab, et avatud noortekeskustest kujunevad tulevikus piirkondlikud noorsootöö keskused.

Vaba aja veetmise võimalusena on noored enim hinnanud huviringe, sporditreeni, raamatukogu ja kooli pakutavad üritusi. Neile järgnevad umbes 4/5 vastanu meelest avatud noortekeskused. Samal ajal on noortekeskustes käivate noorte teadlikkus erinevatest vaba aja veetmise võimalustest tervikuna parem. Valdavalt teavitati noori ülespandud kuulutuste kaudu; olulised on ka kohtumised, isiklikud kontaktid, trükiseid ja Internet.

Noored veedavad oma vaba aega enamasti väljaspool kodu, seejuures koos sõpradega ja noortekeskustes. Valdav osa noorsootöökohadest tegevaid asutusi ning ka kohalikud omavalitsused on avatud noortekeskusi nimetanud noorte sisuka vaba aja veetmise võimalusena. See näitab, et noortekeskus kui institutsioon on üldjuhul vaid mõne tegevusaasta jooksul suutnud ennast potentsiaalsetele partneritele teadvustada elujõulise struktuurina.

Avatud noortekeskused on olulised ka partneritele. Noortekeskuse olemasolu pidas kodukandis vajalikuks 81% noortekeskustes käivatest noortest ja 96% sidusrühmade esindajatest. Viimaste hinnangutes tõusis jõuliselt esikohale noortele antud võimalus ise projekte algatada ning teha seda, mis neid huvitab (24%). Väga erinevalt on keskuste töötajad sõnastanud noortekeskuste peamise missiooni, kuid ligi kolmveerand määratleb noortekeskuse missioonina laste ja noorte vaba aja sisustamist. Kohalike omavalitsuste esindajate ja teiste noorsootöö esindajate arvates on avatud noortekeskuste mõjul noorsootöö nii sisu kui ka korralduse poolest mõnevõrra paranenud. Erisused on aga regiooniti, kõige laiemad ülesanded on Virumaa noortekeskustel.

Valdavalt (üle 40%) töötab noortekeskustes 2–3 inimest. Väikesi, ühe töötajaga noortekeskusi on kõige rohkem maapiirkondades. Keskused on üldiselt avatud 20 või enam tundi nädalas aasta ringi, sh koolide õppeperioodil ja lühikestel koolivaheaegadel. Noored käivad noortekeskustes peamiselt tööpäeviti pärast kooli ning nende arvates on noortekeskuse asukoht enamasti väga hea. Küllaltki põhjalikult on iseloomustatud head noorsootöötajat. Kõige sagedamini kasutavad noored hea noorsootöötajat kirjeldades sõnu „lahke, hea, heasüdamlik, tore, abivalmis“. Suuremate linnade noored rõhutasid veel noorsootöötaja järjekindlust, nõudlikkust, korralikkust ja vastutustundlikkust. Erinevused nõudmistes noorsootöötajale erinesid mõneti Põhja-Eesti ja Lõuna-Eesti piirkondades.

Uuringu tulemuste terviktekstiga saab tutvuda Integratsiooni Sihtasutuse kodulehel www.meis.ee.

Alaealiste probleemkäitumine ja alaealiste komisjonide tegevus

Integratsiooni Sihtasutuse tellimisel tegi OÜ MindPark uuringu, mille **eesmärk** oli saada ülevaade alaealiste õiguskorda mõjutavatest

Uuringud

asjaoludest, alaealiste komisjonide kohast probleemkäitumise ennetamisel ning tööst õigusrikkujatega. Uuringu vältel küsitleti nii maakondlike kui ka kohalike omavalitsuste alaealiste komisjonide esindajaid, alaealisi õigusrikkujaid ja alaealiste komisjonidega kokkupuutuvaid sidusrühmi.

Valimisse kuulus 796 inimest ning uuring korraldati ajavahemikus oktoober 2005 – juuni 2006. Kvantitatiivosa küsimustikele vastas 308 inimest tervest Eestist:

- 1) alaealiste komisjonide 45 esindajat, sh esimehed, sekretärid;
- 2) 137 alaealist õigusrikkujat ja nende esindajat;
- 3) sidusrühmade 126 esindajat, sh omavalitsuste esindajad, mõjutusvahendi kohaldajad.

Lisaks tehti 3 fookusrühmaintervjuud.

Uuringust selgus, et alaealiste kuritegevus on kasvanud 1400 kuriteolt 1991. aastal 3201 kuriteoni 2004. aastal. Alaealiste kurjategijate arv on kriminaalstatistika kontekstis stabiliseerumas, kuid alaealiste õigusrikkujate retsidiivsus suureneb. Noorte uimasti- ja alkoholitarbimine on kasvanud ning uimastite tarbimist alustatakse üha nooremalt. Noorte puhul peetakse olulisemateks riskiteguriteks perekonnast tulenevaid mõjusid (nt vaesus, alkoholi ja narkootikumide kuritarvitamine, vanemate asotsiaalsus jne).

Uuringus vaadeldi, millised on erinevate sihtrühmade arvates alaealiste õigusrikkumiste toimepanemise põhjused. Alaealiste komisjonide liikmed nimetasid kolme olulisema alaealiste õigusrikkumiste põhjusena kõige sagedamini vanemate vähest huvi laste vastu, kaaslaste/sõprade mõju ning valesid kasvatusmeetodeid kodus. Alaealised õigusrikkujad töid esile valdkonnad, mis on nende käsitluses alaealiste probleemkäitumise peamised põhjused – kaaslaste ja sõprade halb mõju, alkoholi tarbimine, õppimisprobleemid ja lagunenu perekon. Enamik alaealiste seaduslikest esindajatest oli nõus sellega, et õigusrikkumise põhjused varases koolieas (7–11 aastat) ja noorukieas (12–18 aastat) on erinevad. Enim vastajatest arvas, et nooremate puhul on põhjused seotud perekonnaga, vanemate puhul rohkem välise mõjudega. Alaealiste õigusrikkujate seaduslike esindajate meelest on sõpruskonna mõjutuste kõrval olulisemad soodustegurid lapsest endast tulenevad – lapse iseloom, adrenaliinipuudus ja põnevuse otsimine.

Uuringus selgitati välja kolm alaealisele kõige sobivamat mõjutusvahendit: spetsialistiga vestlus, osavõtt noorte- või sotsiaalprogrammidest ning ühiskondlik töö. Edukate mõjutusvahendite kriteeriumid hõlmasid pikaajalisust, tegevuse, toe ja järelevalve tagamist, positiivse keskkonna loomist, mõjutusvahendi reaalselt rakendatavust ning sotsialiseerumise toetamist.

Alaealiste komisjon on alaealiste seaduslike esindajate hinnangul vajalik, tegevus on organiseeritud, komisjoni liikmed on pädevad, suhtuvad noortesse hästi ja kaasavad noori otsuste tegemisse. Olulisemaid kitsaskohti on alaealiste komisjonide töö tulemuslikkuse hindamine.

Uuringust selgus, et tõhustada on vaja mõjutusvahendite kohaldamise kontrolli ja järelevalvesüsteemi, mis on eriti oluline, et ära hoida korduvrikkumisi. Alaealiste komisjonidel peab olema arengukava (praegu on see ainult ühel kolmandikul); parandada tuleb omavalitsuste ja maakondliku tasandi infovahetust ning alaealiste kuritegevuse kohta info kogumise ja analüüsi süsteemi.

Uuringu terviktekstiga saab tutvuda Integratsiooni Sihtasutuse koduleheküljel www.meis.ee.

Üleminekutoetus

Projekti „Määratlemata kodakondsusega isikute integratsiooni toetamine Eestis“ raames valmis projekti siht- ja sidusrühmade uuring, mille alusel Hill&Knowlton töötas välja kommunikatsiooni-programmi.

Haldusinfo

Integratsiooni Sihtasutus on Eesti Vabariigi Valitsuse poolt asutatud eraõiguslik sihtasutus, mille juhtimist korraldab seitsmeliikmeline nõukogu. Sihtasutuse nõukogu juurest töötab auditikomitee ning sihtasutuse siseaudiitor.

Sihtasutuse igapäevatööd korraldab üheliikmeline juhatus, kes juhib ja esindab sihtasutust ning käsutab tema vahendeid sihtasutuse põhikirjast tulenevalt ja nõukogu antud volituste piires.

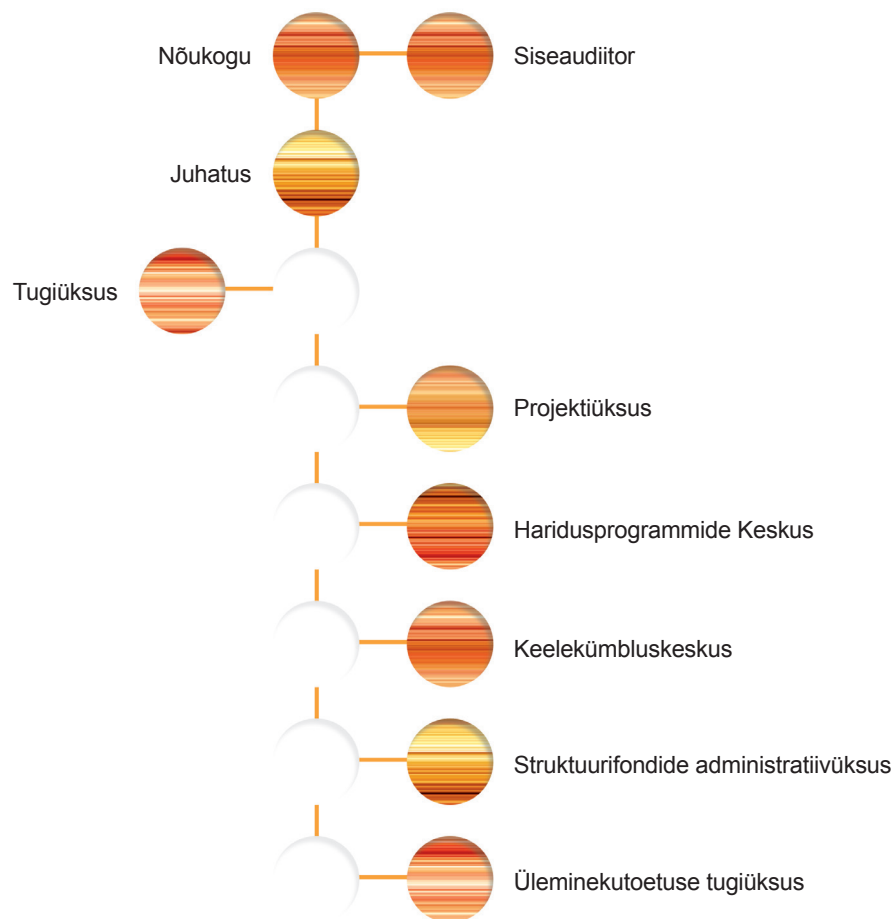
Sihtasutuse struktuuris eristub tugiüksus ja 5 projektiüksust.

Tugiüksus koordineerib kogu sihtasutuse üldjuhtimist ja struktuuriüksuste haldustegevust. Tugiüksus pakub raamatu-

pidamis-, dokumendihaldus-, infosüsteemide haldusteenust ja personaliteenust. Tugiüksus töötab välja ning juurutab sihtasutuse siseprotseduure, korraldab siseauditi tööd ning koordineerib avalike suhete ja sisekommunikatsiooniga seotud tegevusi. Tugiüksuse kaudu toimub kõigi struktuuriüksuste finantstegevus, siia koondatakse programmide tegevuste lõppedes kõik säilitatavad dokumendid.

Projektiüksused koordineerivad konkreetseid programme/projekte, valmistavad ette hanke- ja projektikonkursse, viivad ellu tegevusi, seiravad rahastamist ja annavad aru.

2006. aasta lõpus töötas sihtasutuses 36 inimest.

Integratsiooni Sihtasutuse nõukogu 2006

Nimi	Ametikoht
PAUL-EERIK RUMMO	Rahvastikuminister, nõukogu esimees
MAILIS REPS	Haridus- ja teadusminister
SERGEI IVANOV	Riigikogu liige
ANTS PAULS	Riigikogu liige, nõukogu aseesimees
RAIN SANNIK	Siseministeeriumi õigusosakonna juhataja
IGNAR FJUK	Ühenduse Alkoholivaba Eesti (AVE) esimees
MATI HEIDMETS	Tallinna Pedagoogikaülikooli professor

Integratsiooni sihtasutuse nõukogu 2007

Nimi	Ametikoht
URVE PALO	Rahvastikuminister, nõukogu esimees
TÕNIS LUKAS	Haridus- ja teadusminister
LAINÉ JÄNES	Kultuuriminister
BIRUTE KLAAS	Tartu Ülikooli õppeprorektor
RAIN SANNIK	Siseministeeriumi õigusosakonna juhataja
VIKTORIA NEBORJAKINA	Mainori Kõrgkooli rakenduspsühholoogia instituudi kommunikatsioonipsühholoogia lektor
MATI HEIDMETS	Tallinna Pedagoogikaülikooli professor

Töötajad

Tanel Mätlik	Sihtasutuse juhataja
Karin Rätsep	Administratiivdirektor
Mart Soonik	Kommunikatsioonijuht
Marje Sarapuu	Sekretär-assistent
Anu Kuusik	Pearaamatupidaja
Monika Pertel	Pearaamatupidaja (lapsepuhkusel)
Merike Kroben	Raamatupidaja
Tereza Feldberg	Raamatupidaja
Kristi Lepp	Raamatupidaja
Raili Pihlamägi	Finantsspetsialist
Kaie Kõrtsini	Infosüsteemide haldur
Kristi Lillemägi	Struktuurifondide üksuse juht
Liilika Raudhein	Projektijuht
Helena Metslang	Projektijuht
Tea Tammistu	Projekti konsultant
Ave Härsing	Projektijuht
Ave Osman	Projektijuht
Riina Ring	Projektijuht
Daisi Sprenk	Projektijuht
Vilve Kirs	Ida-Virumaa koordineerija
Ülle Kraft	Üleminekutoetuse tugiüksuse juht
Liina Kirsipuu	Projekti konsultant
Inna Pusikova	Projektijuht
Ave Szymanel	Projektiüksuse juht
Klara Hallik	Projekti ekspert, PEACE-COM, EL 6. raamprogramm
Kristina Pirgop	Projektijuht
Iris Järv	Projektijuht
Lianne Ristikivi	Projektijuht
Eda Silberg	Haridusprogrammide Keskuse juht
Toivo Sikk	Projektijuht
Reet Salu	Projektijuht
Küllli Vollmer	Projektijuht, EL-i Pagulasfondi projekti juht
Evelin Müüripeal	Projektijuht
Tiina Kuurmaa	Projektijuht
Natalja Mjalitsina	Keelekümbluskeskuse juht
Aivar Liivrand	Hiliskeelekümbluse programmi ekspert
Maire Kebbinau	Varase keelekümbluse programmi ekspert
Svetlana Belova	Alushariduse programmi ekspert
Kai Võlli	Õppevara ekspert
Marju Randlepp	Koolituse ekspert
Maie Jürgens	Assistent